

Oponentský posudek na bakalářskou práci Miroslavy Gondekové

Název práce: Genderová analýza románu *Difficult Daughters* od Manju Kapur se zaměřením na koncepty mateřství a vzdělání

Oponentský posudek vypracovala: Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

Studentka Miroslava Gondeková si pro svou bakalářskou práci zvolila velice neotřelé a původní **téma**, jehož výběr považuji za nadmíru vhodný a pro genderovou a potažmo též postkoloniální analýzu vítaný. Originalitu volby tématu hodnotím velmi pozitivně. Předmětem práce je genderově senzitivní rozbor románu *Difficult Daughters* českému čtenářstvu zatím neznámé indické autorky Manju Kapur. Studentka literární dílo čte prizmatem dvou hlavních motivů knihy, jimiž je mateřství a vzdělávání žen. Tyto motivy vymezují v románu i dějovou linii, jíž je biografický záznam ženského zápasu o možnost a právo na vzdělání a možnost odmítnout mateřství, jakožto stěžejní kvalitu feminity vis-a-vis kulturní tradici čerstvě vznikajícího indického státu a pravidlům vlastní rodiny. Volba těchto motivů je s ohledem na obsah knihy velmi trefná a svědčí o studentčině citu pro vyhledávání nosných analytických kategorií a o jejím kritickém úsudku.

Důležitou charakteristikou práce je též studentčino osobní zaujetí tématem, jež pramení – jak autorka uvádí – ze zkušeností a inspirace, které nabyla během pobytu v indické rodině. Reflexe vlastní pozicionality je v kontextu feministických metodologií nedílnou součástí zodpovědné výzkumné práce, a tudíž tuto zmínku kvituji. Očekávala bych nicméně i snahu o zamyšlení se nad možnými „slepými skvrnami“ či nebezpečí idealizace zkoumané kultury, jež mohou z uvedené pozice vyplývat.

Ačkoliv kolegyně Gondeková výběrem analytické optiky prokázala schopnost identifikovat nosné body pro rozbor, po praktické stránce se jí příliš nedaří kvalitně uplatnit potenciál zvolených feministických literární **metod** jako je vzdorné čtení či gynokritika. Nesprávná je například definice literatury (v prvním odstavci na straně 24): Literatura NENÍ literární kánon, jak autorka píše. A dále, první odstavec je v rozporu s odstavcem následujícím, kde studentka nabízí další, avšak významově kontradiktorní, definice literatury.

Časté kontradikce a nelogičnost řazení jednotlivých kapitol (namátkou pasáž o vzdělání na str. 25) a odstavců (například poslední odstavec na straně 23 či pojem literatury diskutovaný v podkapitole 2.9 před vlastní debatou o literatuře v sekci 2.10) zásadní způsobem znesnadňují nejen vlastní čtení textu bakalářské práce, ale i pochopení hlavní argumentační linie. Jinými slovy, **metodologie** je zvolena dobře, práce s ní je však nevyhovující, a to proto, že se studentce nedaří propojit teoretickou část s částí analytickou (které by navíc slušelo dobrých deset stran navíc). Jednotlivé podkapitoly tak mají spíše charakter shrnujících poznámek poukazujících na hlavní témata pojednaná v diskutovaných studiích k mateřství, vzdělání, rozdělení Indie, archetypů atd. a drží se tak výlučně jen na deskriptivní úrovni, místo aby popsané teoretické rámce propojily s dějem rozebírané knihy a kriticky ji analyzovaly.

Další problematický aspekt spatřuji v tom, že se autorka na několika místech snaží ověřit relevantnost či pravdivost děje knihy tím, že jej zaprvé konfrontuje s reálnými historickými událostmi (tak jak jsou pojednány v odborných historických respektive indologických knihách) a za druhé v románu popisované rituály a pravidla genderového soužití v androcentrické společnosti poměřuje s imperativy Manuova zákoníku. Nabízí se zde tedy otázka, zda autorka nesměšuje literární reprezentaci Indie poloviny minulého století s žitou realitou (která je – nutno poznamenat – také reprezentací, byť pocházející z pramenů, jež nejsou přiznaně fiktivní jako tomu je v případě románu Manju Kapur). V tomto ohledu bych tedy studentku ráda vyzvala, aby během obhajoby vysvětlila pojem reprezentace a vztáhla jej kritičtěji k tématu své práce.

Z hlediska **formálních požadavků** lze konstatovat, že z práce je patrný určitý spěch, v němž vznikala. Práce by si zasloužila důkladný proofreading, neboť obsahuje velké množství hrubek a překlepů. Dále vedle stylistické úpravy by bylo vhodné přezkontrolovat způsoby odkazování a provázání citací – místy až nepříjemně rozsáhlých (str. 16, 19, 22, 29, 39 atd.) – s vlastním textem práce. Zároveň některé odkazy jsou

nesprávné jak formálně, tak fakticky (str. 21, 22, 25, 34 aj.). **Bibliografie** je na bakalářskou práci naopak nadstandardní a vhodně zvolená, i když bych uvítala, aby vedle odborných prací českých indologů a indoložek obsahovala i práce místního, tedy indického původu, a to především proto, že autorka ve své bakalářské práci dokládá mimo jiné i svou jazykovou kompetenci; analyzovaný román nebyl přeložen do češtiny a autorka tak pracuje s vlastními, zdařilými překlady některých pasáží.

Závěrem si dovoluji shrnout, že práce disponuje velkým potenciálem k dalšímu rozšíření – autorka má „čich“ na téma a vypíchnutí užitečných analytických nástrojů a má taktéž kritický postřeh. Slabá stránka předkládané bakalářské práce však spočívá v nedostatečně vysvětlované argumentační linii, propojení teorie a analýzy a konečně ve vlastní aplikaci zvolených analytických kategorií. Vedle tématu repretace pak navrhuji při obhajobě diskutovat i vlastní téma mateřství. Na str. 9 studentka traktuje hlavní hrdinku románu *Virmati* jako emancipovanou ženu, která navzdory své pokrokovosti „touží po manželství.“ Vylučuje se tak podle studentky touha po manželství s osobní emancipací? A je-li součástí emancipace hlavní hrdinky vyvzdorované vzdělání, jak se v práci uvádí, je toto vzdělání skutečně emancipační individuální úrovni či je současně instrumentem v nacionální boji za nezávislost Indie, jenž má ukazovat „civilizovanost“ indické společnosti a legitimizovat tak vzmach nacionalismu?

Bakalářskou práci **doporučuji k obhajobě** a s ohledem na výše uvedené navrhuji hodnotit známkou **lepší dobře**.

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze 30.8. 2012